

Brussel, 16 december 2024
(OR. en)

16902/24

DEVGEN 207
FIN 1129
COAFR 444
MAMA 253
ACP 135
RELEX 1605
MIGR 463
NDICI 27

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	16 december 2024
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	16344/24
Betreft:	Speciaal verslag 17/2024 van de Europese Rekenkamer over het Noodtrustfonds van de Europese Unie voor Afrika – Ondanks nieuwe benaderingen bleef de steun ongericht - Conclusies van de Raad (16 december 2024)

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over Speciaal verslag 17/2024 van de Europese Rekenkamer over het Noodtrustfonds van de Europese Unie voor Afrika – Ondanks nieuwe benaderingen bleef de steun ongericht, zoals goedgekeurd door de Raad tijdens zijn 4070e zitting op 16 december 2024.

Conclusies van de Raad over Speciaal verslag 17/2024 van de Europese Rekenkamer over het Noodtrustfonds van de Europese Unie voor Afrika – Ondanks nieuwe benaderingen bleef de steun ongericht

1. Op basis van het inzicht dat migratie en ontwikkeling sterk verweven zijn, heeft de EU in 2015 het Noodtrustfonds van de Europese Unie voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van onregelmatige migratie en ontheemding in Afrika (EUTF) opgezet, een instrument voor externe steun dat stabiliteit bevordert, partnerlanden ondersteunt om migratie en gedwongen ontheemding doeltreffender in de richting van duurzame ontwikkeling te sturen, en gericht is op het voorkomen van en strijden tegen irreguliere migratie, migranten-smokkel en mensenhandel. Na een vroegtijdige eerste controle (Speciaal verslag 32/2018) heeft de ERK een tweede controle uitgevoerd, waarbij zij heeft beoordeeld of: 1) de Commissie de vier aanbevelingen van het verslag van 2018 heeft uitgevoerd; 2) de Commissie bij het verlenen van steun de mensenrechten naar behoren in acht heeft genomen, en 3) de resultaten van het EUTF voor Afrika doeltreffend zijn gemonitord, nauwkeurig zijn gerapporteerd en duurzaam zijn.
2. De Raad is ingenomen met Speciaal verslag 17/2024 van de Europese Rekenkamer over het Noodtrustfonds van de Europese Unie voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van onregelmatige migratie en ontheemding in Afrika (EUTF voor Afrika), waarin wordt onderzocht of het EUTF zijn steun gericht heeft aangewend voor de verwezenlijking van zijn doelstellingen: de diepere oorzaken van instabiliteit, irreguliere migratie en gedwongen ontheemding in Afrika aanpakken, met de nodige aandacht voor de mensenrechten. De Raad neemt terdege nota van de daarin geformuleerde conclusies en aanbevelingen. De Raad neemt voorts nota van de uitgebreide antwoorden van de Commissie in de bijlage bij het speciaal verslag en waardeert dat de Commissie al haar aanbevelingen heeft aanvaard.

3. De Raad herinnert eraan dat het EUTF voor Afrika is opgezet om stabiliteit te bevorderen en bij te dragen tot beter migratiebeheer. Daarnaast moet via dit fonds de algemene governance van migratie worden verbeterd door de diepere oorzaken van destabilisatie, gedwongen ontheemding en irreguliere migratie aan te pakken — in het bijzonder door veerkracht, economische kansen, gelijke kansen, veiligheid en ontwikkeling te bevorderen en mensenrechtenschendingen aan te pakken. Het EUTF voor Afrika, dat in november 2015 werd gelanceerd tijdens de top van Valletta over migratie, ondersteunt 27 landen in de volgende drie regio's: de Sahel en het Tsjaadmeer, de Hoorn van Afrika en Noord-Afrika.
4. De Raad prijst de lopende inspanningen om irreguliere migratie te voorkomen, onder meer via alomvattende en strategische partnerschappen in dialoog met herkomst- en doorreislanden in Afrika. Hoewel ontwikkelingssamenwerking op zichzelf reeds bijdraagt tot de aanpak van de diepere oorzaken van migratie, neemt de Raad er met bezorgdheid nota van dat de Rekenkamer constateert dat de steun van het EUTF voor Afrika nog steeds onvoldoende gericht is en een te breed scala aan acties op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, humanitaire hulp en veiligheid omvat voor specifieke behoeften, en dat de verleende steun niet altijd volledig paste bij de lokale context.
5. De Raad onderkent voorts dat, hoewel het EUTF voor Afrika een snellere besluitvorming over financiering mogelijk maakte, de aanbestedingsprocedures trager verliepen, weliswaar nog steeds binnen een redelijk tijdspad. Desalniettemin werden er tekortkomingen geconstateerd met betrekking tot de nauwkeurigheid en duurzaamheid van de gerapporteerde resultaten en was er geen integrale aandacht voor de risico's voor de mensenrechten.
6. De Raad is ingenomen met de conclusie van de Rekenkamer dat het EUTF voor Afrika een nieuwe benadering heeft ontwikkeld voor het verzamelen van informatie over de diepere oorzaken van instabiliteit, irreguliere migratie en gedwongen ontheemding. Over het geheel genomen constateert de Rekenkamer dat de EUTF-projecten veel van de geplande outputs hebben gerealiseerd en dat de doelstellingen gedeeltelijk zijn bereikt, ondanks de volatiele en kwetsbare omgeving waarin zij opereren.

7. Het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer bevat belangrijke opmerkingen over de sterke en zwakke punten van het EUTF voor Afrika, alsook waardevolle aanbevelingen, niet alleen voor toekomstige instrumenten en processen, maar ook voor instrumenten die momenteel van kracht zijn, zoals het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld (NDICI – Europa in de wereld). Met het oog hierop wordt de Commissie verzocht: de prioritering aan te scherpen; rekening te houden met de geleerde lessen; te waarborgen dat een zinvolle vergelijking van beste praktijken plaatsvindt; de capaciteit te vergroten voor het vaststellen, opvolgen en ondervangen van risico's voor de mensenrechten; de nauwkeurigheid van gerapporteerde resultaten te verbeteren. De Raad dringt er bij de Commissie op aan deze aanbevelingen mee te nemen in de toekomstige programmering.
8. Rekening houdend met de aanbevelingen van de Europese Rekenkamer, roept de Raad de Commissie op om duurzame benaderingen te ontwikkelen voor meer samenhang tussen het ontwikkelings- en migratiebeleid, onder meer door de diepere oorzaken van irreguliere migratie op een duurzame manier aan te pakken. Technisch en beroepsonderwijs en -opleidingen verdienen steun, met bijzondere aandacht voor de versterking van de positie van vrouwen als aanjagers van verandering voor duurzame ontwikkeling. De Europese Unie zal op een voor beide partijen nuttige manier blijven samenwerken met de landen van herkomst en doorreis, door brede partnerschappen op te bouwen. Deze partnerschappen moeten onder meer gericht zijn op het ondersteunen van migranten, vluchtelingen en gastgemeenschappen in regio's van herkomst, met volledige inachtneming van het internationaal recht inzake de mensenrechten. Veilige en legale trajecten in overeenstemming met nationale bevoegdheden zijn van cruciaal belang voor reguliere en ordelijke migratie.

Aanbeveling 1: selecteer geografische gebieden en begunstigden meer op basis van empirisch onderbouwde informatie

9. De Raad onderkent de uitdagingen waarmee het EUTF voor Afrika geconfronteerd werd tijdens het ontwikkelen van een nieuwe benadering voor het verzamelen van informatie over de diepere oorzaken van instabiliteit, irreguliere migratie en ontheemding, het vaststellen van risico's voor de mensenrechten in een volatiele omgeving, en het rapporteren over de cumulatieve resultaten van zijn activiteiten. Tegelijkertijd is de Raad er vast van overtuigd dat een betrouwbaar systeem van indicatoren nodig is om behoeften, begunstigden en geografische gebieden te prioriteren en selecteren, rekening houdend met de prioriteiten van partnerlanden en de strategische richtsnoeren van de Raad. De Raad is erover te spreken dat de Commissie de desbetreffende aanbevelingen van de ERK heeft aanvaard en van zins is het opleidingsaanbod met betrekking tot migratie te verbeteren in de programmerings- en ontwerpfase voor de betrokken diensten, met inbegrip van EU-delegaties.
10. De Raad roept de Commissie op om de aan migratievraagstukken toegewezen financiering doelgerichter te maken, aan de hand van duidelijke criteria en precieze indicatoren, teneinde een passende en efficiënte toewijzing van middelen te waarborgen voor specifiek aangeduide migratieproblemen, op basis van feitenmateriaal.
11. De Raad herinnert aan de grensoverschrijdende dimensie van migratie en roept op tot geïntegreerde benaderingen langs de migratieroutes en tot nauwere samenwerking met de landen van herkomst, doorreis en bestemming, door middel van brede partnerschappen tot wederzijds voordeel.
12. De Raad doet een beroep op de Commissie om te zorgen voor goede samenhang tussen het ontwikkelingsbeleid en het migratiebeleid. De Raad herinnert aan de flexibele stimulerende aanpak waar de verordening NDICI — Europa in de wereld in voorziet, en roept de Commissie op ten volle gebruik te maken van de geboden flexibiliteit en met derde landen uitgebreide dialogen over migratie te voeren.

Aanbeveling 2: EUTF-documenten opnemen in een centrale databank zodat ze als input kunnen dienen voor toekomstige acties, en in actiedocumenten meer aandacht besteden aan geleerde lessen

13. De Raad dringt er bij de Commissie op aan de tijdens de EUTF-projecten geleerde lessen toe te passen bij huidige en toekomstige door de EU gefinancierde activiteiten op het gebied van migratie en ontwikkeling en ze op te nemen in het onderdeel over geleerde lessen in de actiedocumenten, in overeenstemming met de aanbevelingen van de ERK.
14. De Raad verzoekt de Commissie gebruik te maken van onderzoek en empirisch onderbouwde verslagen, met name over migratie, om de focus van toekomstige acties te versterken.

Aanbeveling 3: risico's voor de mensenrechten beter in kaart brengen en risicobeperkende maatregelen nemen

15. De Raad neemt met bezorgdheid nota van de bevinding van de ERK dat, ondanks een innovatieve aanpak om mensenrechtenrisico's in een moeilijke omgeving in kaart te brengen, de potentiële risico's voor de mensenrechten niet integraal werden beoordeeld, en dat er geen formele procedure bestond om aantijgingen van mensenrechtenschendingen in het kader van EUTF-projecten systematisch follow-up te geven.
16. De Raad benadrukt het belang van het niet-schadenbeginsel en is het ermee eens dat verbeteringen nodig zijn in toekomstige acties op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. De Raad roept de Commissie op de melding, monitoring en passende follow-up van aantijgingen van mensenrechtenschendingen in het kader van door de EU gefinancierde projecten, te verbeteren en formeel te documenteren, en dit ook toe te passen op de huidige en toekomstige door de EU gefinancierde acties op het gebied van migratie. Hij dringt er bij de Commissie op aan deze inspanningen verder uit te bouwen en een robuuste follow-up-procedure te ontwikkelen.

Aanbeveling 4: de nauwkeurigheid van gerapporteerde resultaten verbeteren

17. De Raad benadrukt het belang van een geharmoniseerde methodologie bij de betrokken directoraten-generaal en diensten van de Commissie, alsook van nauwkeurige rapportage over de uitvoering van projecten, en erkent tegelijkertijd de veiligheids- en toegangsproblemen die de monitoringprocessen ter plaatse kunnen belemmeren.

18. Hij beklemtoont ook het belang van nauwkeurige ODA-verslaglegging en verzoekt de Commissie om te evalueren of EUTF-projecten in aanmerking voor ODA komen, zo spoedig mogelijk na te gaan welke projecten mogelijk onjuist zijn beoordeeld als volledig subsidiabel via ODA, en indien nodig de rapportage aan de Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de OESO te corrigeren.
 19. De Raad is het eens met de aanbeveling van de ERK betreffende de noodzaak om de informatie-uitwisseling tussen de uitvoerende partners en de Commissie te verbeteren, alsook de kwaliteit van de gemeenschappelijke indicatoren en van de rapportage van gegevens over de toepassing ervan. De Raad verzoekt de Commissie te zorgen voor meer informatie over de onderliggende gegevens van projectuitvoerders die worden gebruikt voor indicatoren, binnen de grenzen van het toepasselijke juridisch kader en de toepasselijke contractuele bepalingen. De Raad onderstreept dat de gegevens in dit verband altijd beschikbaar moeten zijn voor de lidstaten, ook betreffende specifieke details, wanneer zij hierom verzoeken in overeenstemming met de toepasselijke regels en voorschriften.
-